

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kar
Doktori Iskola

DR. FEDOR ZSUZSANNA RÉKA

**AZ ÁLLATVÉDELEM BÜNTETŐJOGI VONATKOZÁSAI – KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL AZ ÁLLATKÍNZÁS TÖRVÉNYI TÉNYÁLLÁSÁRA**

A DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

Témavezető: Prof. Dr. Belovics Ervin, tanszékvezető egyetemi tanár

Társ-témavezető: Dr. Békés Ádám Gergely, egyetemi docens

Budapest, 2024.

TARTALOMJEGYZÉK

I. A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása	3
II. A kutatás módszerei, a dolgozat struktúrája	6
III. A tudományos eredmények összefoglalása, hasznosítási lehetőségek.....	10
IV. A kutatás témakörében készült publikációk jegyzéke.....	14
Az egyéb publikációk	14

I. A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása

Doktori disszertációmban az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásainak az ismertetését, ezen belül is az állatkínzás bűncselekményének vizsgálatát tűztem ki célul. A kutatásom fő mozgatórugója az volt, hogy a magyar jogirodalomban szinte egyáltalán nem található kifejezetten az állatkínzással kapcsolatos szakmai forrásanyag, vagy a források csak említés szintjén jelenítik meg a témát, illetve a téma egy-egy aspektusát. Ekképpen a jogalkalmazók komoly feladat elé vannak állítva egy-egy büntetőügy és annak jogi megítélése kapcsán, mert nincsen olyan egységes szakirodalom, mely a téma minden egyes vonulatát megvizsgálná és bemutatná, hogy az alapján lehessen döntést hozni arról, valóban állatkínzást követett-e el a terhelt és amennyiben igen, úgy miért és mely szabályok alapul vételével büntetendő az adott cselekmény.

De mi számít állatkínzásnak és miért tűnhet rossznak a helyzet Magyarországon? Egyáltalán mi az az állat és milyen jogai vannak?

Ezekre a kérdésekre keresem a választ azóta, hogy először elkezdtem az állatok jogaival foglalkozni. Ennek eredményeként készült el a disszertációm az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásairól, melyben nemcsak az állatkínzás törvényi tényállására térek ki, hanem az ehhez hasonló bűncselekményekre is.

Vizsgálat alá veszem az összes állatvédelemmel kapcsolatos jogszabályt, melyek háttérrel adnak az állatkínzás törvényi tényállásának. A disszertációmban bemutatom a múltat és azt, hogy miként jutott el az állatkínzás a garázdaságból addig, hogy önálló, büntetendő cselekmény legyen. Megvizsgálom több külföldi ország szabályozását, valamint kitérek arra is, hogy mi az állatkínzás kriminológiai háttére. A dolgozatban bemutatom a magyar és a külföldi joggyakorlatot is, valamint kiemelem a gyakorlati különbségeket és összehasonlítom a tényállásokat.

Kutatásom során arra is keresem a választ, hogy a büntetőjogi tényállások és az állatvédelmi törvény ellenére miért történik még mindig ennyi állatkínzás Magyarországon? Hiszen az állatkínzások számát lehetne redukálni, adott hozzá minden jogi eszköz.

Az állatvédelem magyarországi megjelenése az 1900-as évek elejére tehető. Már ekkor megfogalmazódott az az álláspont, hogy az állatok érezni képes élőlények, ezért őket is megilleti az élethez való jog. A két világháború és a szovjet rendszer a korábbi jogalkotói törekvéseket azonban megghiúsította.

Míg Angliában az első állatvédelmi törvény 1792-ben lépett hatályba, Magyarországon ugyanerre 200 évet kellett várni. A törvény preambuluma szerint az Országgyűlés annak tudatában, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége, elismerve azt a megkülönböztetetten nagy értéket, amelyet az állatvilág egésze és annak egyedei jelentenek az emberiség számára, kifejezve azon szándékát, hogy Magyarország tevékeny módon részt vállaljon az állatok védelme és kímélete érdekében kifejtett nemzetközi erőfeszítésekből, az állatok ésszerű védelmének és kíméletének biztosítása érdekében alkotja meg a törvényt. A törvény célja az, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.

Ezekkel a sorokkal indult tehát el Magyarországon az állatok jogi védelme, mely azonban nem jelentett egyben büntetőjogi védelmet is. Az állatkínzást a magyar jog 2004-ben nyilvánította bűncselekménnyé, ugyanis addigra már olyannyira súlyos volt a társadalmi nyomás, hogy a jogalkotóknak nem maradt más választásuk, mint meghajolni a köz akarata előtt. Az állatkínzás tehát büntetendő magatartás lett az akkor hatályos Büntető Törvénykönyvben. Ekkor azonban a tényállás még a közbiztonság elleni bűncselekmények körében kapott helyet.

A jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv már külön bűncselekményi kategóriát hozott létre, s így került az állatkínzás a környezet és a természet elleni bűncselekmények sorába. A védett jogi tárgy így immár nem a közbiztonsággal és nem is a köznyugalommal áll kapcsolatban, hanem az az állatok védelméhez, kíméletéhez fűződő társadalmi érdek lett.

Az állatkínzás 20 éve van jelen a Büntető Törvénykönyvünkben, s ez idő alatt lényeges változásokon ment keresztül. Míg a tényállás eredetileg csak az alapokat tartalmazta, addig mára egy részletes, minősített eseteket tartalmazó szabályozással találkozunk, mely adott esetben az állatkínzást akár 5 évig terjedő szabadságvesztéssel is büntetni rendeli. A tényállás fejlődése - álláspontom szerint - egyenes arányban áll a társadalmi hozzáállással. 2004-ben még annak örültek az emberek, hogy az állatok bántalmazása végre bűncselekmény lett. Később azonban, ahogy egyre több állatkínzás vált ismertté a hatóságok, a média és az állatvédők munkája által, úgy csökkent az emberek ingerküszöbe is. Hozzáteszem, hogy a koronavírusjárvány is nagyban hozzájárulhatott ahhoz, hogy az emberek az állatokra minél inkább társként tekintsenek. Ahogy az állatkínzásos történetek egyre elterjedtebbek lettek, az emberek annál inkább felismerték azt, hogy az állatokért mi, emberek tartozunk felelősséggel. Itt az a faktor is szerepet játszik, hogy az állatkínzásokat döntő többségükben a gazdák követik

el, mely még inkább viszolygást vált ki az állatszerető emberekből, akik mára sokszor inkább családtagként és nem pedig állatként tekintenek a két- és négylábú barátaikra. A társadalom hozzáállása tehát nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az állatkínzás történeti tényállása további minősített esetekkel bővüljön és így magasabb büntetési tételekkel is járjon. De igazodik-e az ítélkezési gyakorlat a társadalmi elvárásokhoz? Erre is választ kerestem a kutatásom során.

Mivel minden jogi eszköz adott ahhoz, hogy az állatkínzások vonatkozásában a büntetések kiszabása során érvényesüljön mind a speciális, mind a generális prevenció cél, kérdésként vetődik fel, hogy a gyakorlatban ezek valóban érvényesülnek-e, és amennyiben nem, úgy miért?

Végezetül: hogyan lehetne fejleszteni, jobbra tenni az állatvédelmet büntetőjogilag?

Kutatásommal a múlt és a jelen jogi szabályozása, illetve a hazai és a külföldi joggyakorlat alapján mutatom be azt, hogy az állatkínzás törvényi tényállása megfelel-e a kor elvárásainak, illetve disszertációm végén megfogalmazom a kodifikációs javaslataimat is.

II. A kutatás módszerei, a dolgozat struktúrája

Mint azt korábban kifejtettem, az állatkínzás témáját illetően a magyar szakirodalom igencsak hiányos. Ennek ellenére törekedtem arra, hogy valamennyi olyan jogforrást felhasználjak, melynek köze van az állatokhoz, így disszertációmban könyvek, cikkek, internetes joganyagok és természetesen a jogszabályok felhasználásával végzek elemzéseket. Ezen elemzések során nem csak a történelmet és a tételes jogot tárom fel, hanem összehasonlításokat is végzek a külföldi joggyakorlatot illetően, megvizsgálva a magyar és a külföldi jogrendszereket egyaránt.

A disszertációm bevezető részében a témaválasztás miérettel foglalkozom, illetve azzal, hogy a kutatásom során mely kérdésekre keresem feltétlenül a választ.

Ezt követően bemutatom mind a hazai, mind a külföldi jogtörténelmet. Magyarország vonatkozásában egészen 1504-től veszem górcső alá a természetvédelmi szabályozást, majd áttérek az 1800-as évek végére, ahol először jelenik meg az állatvédelem, mint fogalom. A hazai jogtörténeti részt a régi Btk. bemutatásával zárom.

Az állatvédelem jogtörténetét nemzetközi viszonylatban is megvizsgálom, hiszen e nélkül nem lehetne megérteni a magyar állatvédelmi törekvések eredetét. Ehhez az ókor, a középkor és az újkor tanait veszem alapul, s bemutatom azt, hogy az ókori egyiptomi állatkultusztól hogyan jutott el a történelem az állatok rabszolgáskorba tételéig, valamint ezután addig, hogy büntetendő cselekmény legyen az állatok bántalmazása. Külön érdekességként vizsgálom a középkori állatpereket, ahol az állatokat emberekként állították bíróság elé, továbbá azt, hogy a sötét középkorban a mára szentté nyilvánított emberek miként vélekedtek az állatokról. Dolgozatom e fejezetét az angliai és az amerikai szabályozással zárom, melyek alapkövei voltak a ma is hatályos szabályozásoknak.

Disszertációm következő fejezetében jogfilozófiai, törvényi és természettudományi definíciók és szempontok alapján vizsgálom az állatok jogban betöltött szerepét. Bemutatom az állatok rendszertani helyzetét, majd azt, hogy az állat hogyan lett az egyszerű, tulajdonjog tárgyát képező dologból önálló, speciális dolog. Ezen kívül megosztok néhány gondolatot modern jogfilozófusoktól is, hogy ezen keresztül tudjam levezetni az állatok élethez és méltósághoz való jogát. Az írásom nem lehetne teljes az állatkínzás tényállásának jogértelmezés-elméleti megvizsgálása nélkül, így ez a téma is a jelen fejezetben kapott helyet.

Az értekezésem következő és egyben egyik leglényegesebb része a hatályos állatvédelmi jogszabályok bemutatása. Bár az állatkínzás törvényi tényállása nem számít

keretdiszpozíciónak, a kutatásom során láthatóvá vált, hogy sok esetben maguk a háttérjogszabályok töltik meg tartalommal azt, hogy mely elkövetési magatartások minősülnek végső soron állatkínzásnak. Szinte mindegyik általam ismertetett ítéletben szó esett az Állatvédelmi törvény egyes rendelkezéseiről és arról, hogy hogyan kell helyesen tartani egy állatot. Emellett nem szabad megfeledkezni az alsóbb rendű jogszabályokról sem, melyek sok esetben adnak a különféle állatok vonatkozásában speciális iránymutatást. Dolgozatom e fejezetében bemutatam a természet- és a környezetvédelmi törvényt, az állatvédelmi törvényt, a vadászati törvényt, valamint az összes olyan jogszabályt, mely állatvédelmi rendelkezést tartalmaz, legyen szó akár az állatkísérletekről, akár a vágóállatokról.

A disszertációm következő fejezeteiben már csak és kizárólag az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásaival foglalkozom, ezen belül a VI. fejezetben kapott helyet a büntető anyagi jogi rész. E fejezetben bemutatam a környezet és természet elleni bűncselekményeket, melyek közül részleteibe menően ismertetem az állatkínzás, a környezetkárosítás, a természetkárosítás, az orvvadászat, az orvhalászat, a tiltott állatviadal szervezése, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, valamint az ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés bűncselekményeket. A tényállásokat dogmatikai elemzés alá vetem, majd levonom a konklúziókat.

Az anyagi jogi rész bemutatása nem lehet teljes anélkül, hogy bemutatásra ne kerüljön mellette a joggyakorlat is. Erre tekintettel a következő fejezetben a hazai joggyakorlatot vizsgálom, melynek körében 19 olyan jogesetet mutatok be, ahol a vád állatkínzás volt. A kutatás során némiképp hátrányos helyzetben voltam a hazai joggyakorlat vizsgálatát illetően, ugyanis nem szabad elfeledkezni azon tényről, hogy az állatkínzás, mint bűncselekmény csupán 20 éve van jelen a magyar jogrendszerben, így bár ismertetek minden bírósági és elvi bírósági határozatot, melyek iránymutatásul szolgálnak a témát illetően, valamint bemutatok több anonim ítéletet is, mégsem lehet ily kevés év távlatából messzemenő következtetéseket levonni arról, hogy az állatkínzás joggyakorlata mennyit és hova fejlődött. Az irányadó joggyakorlat ismertetése azonban jogalkalmazói szempontból elengedhetetlen ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, mi minősülhet bántalmazásnak a büntetőjogban, és mely esetekben nem állapított meg állatkínzást a bíróság. A jogesetek igen sokrétűek, így a halaktól kezdve, a madarakon át, egészen a kutyáig, a macskáig és a haszonállatokig igyekeztem minden faj esetében gyakorlati példákat hozni. Szó esik az állatszaporítókról, valamint arról is, hogy mikor lehet végszükségre hivatkozni. A fejezet második részében a természet- és a környezetkárosítás joggyakorlatát is górcső alá veszem.

Szintén e fejezetben kapnak helyet az egyes megbotránkozást keltő szokások, szórakozások és sportok is, melyeknél jogi szempontból vizsgálom azok állatvédelmi vetületeit. E körben bemutatom a libatömést, a vadászatot, az állatkerteket, a cirkuszokat és a homárok élve történő megfőzését is, majd választ adok azokra a kérdésekre, hogy jogilag a fentiek állatkínzásnak minősülnek-e.

Hasonlóképpen ebbe a fejezetbe soroltam az állatok eutanáziájának kérdését és szabályozását is, mivel gyakorlati jogforrásokat mutatok be ezzel kapcsolatosan. Itt kapott helyet egy általam készített társadalmi kérdőív is.

A következő fejezetben vizsgálom az állatkínzás kriminológiai aspektusait. Mivel e körben is nagyon kevés magyar szakirodalom található meg, így külföldi, ezen belül pedig amerikai tanulmányokat veszek alapul. E fejezetben bemutatom a leggyakoribb elkövetési módokat, illetve azt, hogy a különböző állatfajokat milyen arányban érik bántalmazások. Mivel a kapcsolati erőszak és az egyéb, erőszakos, személy elleni bűncselekmények összefüggést mutatnak a gyermekkori állatkínzással, különféle cikkek alapján ismertetem a kriminológiai vonatkozásokat. Végül sorozat- és tömeggyilkosokról is szót ejtek, akik kivétel nélkül állatkínzók voltak, sőt, abban örömeiket lelték.

Mivel a jogi és gyakorlati összehasonlítást nem lehetne elvégezni a nemzetközi gyakorlat bemutatása nélkül, a következő fejezetben az állatkínzások tényállásait és büntetőpolitikáját mutatom be. E körben ismertetem az amerikai, a német, az angliai, az olasz, a spanyol, a portugál, a szlovák, a cseh, a francia, a svéd és az ausztrál tényállásokat, majd kitérek az egyik állatjóléti világszervezet indikátoraira és kutatásaira is, melyek megdöbbentő eredményeket és követelményeket tartalmaznak.

A tényállások bemutatását követően, az utolsó előtti fejezetben vizsgálom a nemzetközi joggyakorlatot kilenc jogeseten keresztül, melyek az Egyesült Királyságban, az Amerikai Egyesült Államokban, Csehországban, Franciaországban, Németországban és Ausztráliában történtek.

Doktori disszertációm utolsó fejezetében megfogalmazom a záró gondolataimat, és jogalkalmazóként véleményt alkotok a jelenlegi helyzetről. Részletesen vizsgálom az állatkínzások magyar jogban betöltött szerepét, valamint azt, hogy melyek lehetnek az állatkínzások társadalmi mozgatórugói. Végül, de nem utolsó sorban megfogalmazom azon törvényalkotási javaslataimat, amelyek segítséget nyújthatnak egy esetleges kodifikáció során a jogalkotók számára.

Zárásként ismertetem és felsorolom azon szakmai, tudományos forrásokat, melyek alapján dolgoztam, valamint az általam felhasznált jogszabályokat és bírósági határozatokat.

Kutatásom során valamennyi tanulmányt és jogszabályt én fordítottam le angol nyelvről magyar nyelvre.

III. A tudományos eredmények összefoglalása, hasznosítási lehetőségek

Disszertációmban a céлом az volt, hogy minél teljesebb és átfogóbb képet adjak az állatkínzásról, mint bűncselekményről. Ehhez alapul vettem mind a múltat, mind a jelent, és egyfajta jövőképet is vázoltam a kodifikációs javaslataimmal.

Mint azt korábban kifejtettem, a kutatásom során nem voltam könnyű helyzetben, ugyanis az állatkínzásra vonatkozó magyar szakirodalom még gyerekcipőben jár. Speciális állatvédelmi könyv is csak kettő jelent meg a hosszú évek során, az egyik pont idén. Magáról az állatkínzásról csak néhány hazai cikk és tanulmány áll rendelkezésre, melyek a témának csupán egy-egy vetületét veszik vizsgálat alá. Hasonlóan nehéz helyzetben voltam a hazai joggyakorlat vizsgálatát illetően is.

Mivel mindvégig azt tartottam a fő céloknak, hogy a szakirodalom gazdagodjon egy kifejezetten az állatkínzásra vonatkozó szabályokat és annak háttérjogszabályait tartalmazó, összefoglaló jellegű tanulmánnyal, igyekeztem minden olyan jogforrást ismertetni, mely jelenleg Magyarországon rendelkezésre áll. Emellett ismertettem az állatvédelmileg fejlettebb országok jog- és büntetőpolitikáját, mely elengedhetetlen volt ahhoz, hogy felhívjam a figyelmet a magyar jog esetleges hiányosságaira.

Megfelel-e az állatkínzás törvényi tényállása a kor elvárásainak? A disszertációban bemutatott jogesetektől látható, hogy a bíróságok közötti különbség leginkább a büntetés kiszabási gyakorlat tekintetében áll fenn. Az azonban közös a joggyakorlatban, hogy amennyiben az állatkínzás több állatot érint vagy az különös brutalitással van elkövetve, a bíróságok nem szabnak ki a felfüggesztett szabadságvesztésnél enyhébb büntetést.

A nemzetközi büntetőjogot különböző országok aspektusából megvizsgálva megállapítható, hogy mindegyik állam bűncselekménnyé nyilvánította az állatkínzást, ezen belül pedig azon elkövetési magatartásokat, melyek a magyar Btk.-ban is szerepelnek. Ezen kívül mindegyik vizsgált ország szabadságvesztéssel (vagy egyes esetekben pénzbüntetéssel) rendeli büntetni a szóban forgó bűncselekményt. A tényállásokat ismertetve az a konklúzió vonható le, hogy az egyik legszigorúbb szabályozással Magyarország rendelkezik, ugyanis kevés más olyan állam van, ahol az állatkínzást akár 5 évig terjedő szabadságvesztéssel rendelnék büntetni.

Kutatásom egyik kérdése, amire kerestem a választ, ez volt: ha minden adott jogilag ahhoz, hogy az állatkínzók megkapják méltó büntetésüket, mi lehet az oka annak, hogy az állatkínzások száma mégsem csökkent drasztikusan?

Erre elsődlegesen a joggyakorlat adhat egyfajta választ. A felfüggesztett szabadságvesztés bár rendelkezhetne visszatartó erővel, azonban csak olyanoknál, akik egyébként bűnöző hajlamúak. Így tehát, ha egy büntetlen előéletű személy kap felfüggesztett szabadságvesztés büntetést, úgy őt nem fogja mélyen érinteni, hogy a következő pár évben nem szabad bűncselekményt elkövetnie, mert magától értetődik számára, hogy úgysem fog bűnözői életet élni. Ekképpen eltelik a próbaidő és nem történik vele semmi azon kívül, hogy a büntetőpriuszában szerepelni fog még jó ideig az ítélet. Valóban érvényesül így az állam büntetőjogi igénye? Nem zárom ki azt, hogy sok embernél elrettentő erővel bír már maga a bűnösség kimondása is, és a tettüket mélyen megbánják, azonban egy felfüggesztett szabadságvesztésnek van akkora prevenciósjellege, mint egy elzárásnak vagy egy végrehajtandó szabadságvesztésnek, melyek már az emberi szabadságot ténylegesen is korlátozzák? Azt sem szabad elfelejteni, hogy az elzárás akár 90 napig, tehát 3 hónapig is terjedhet, mely nem kevés idő annak, akinek ezt egy büntetés-végrehajtási intézetben kell eltöltenie. Kutatásom egyik részeredményeként megállapítottam, hogy a bíróságok egy-egy súlyosabb esetben már nem mennek a felfüggesztett szabadságvesztés alá. Ekképpen az állatkínzás, mint bűncselekmény elérte a célját, és 2024-re már nem egy kiüresedett tényállás, hanem egy alkalmazott és betarttatott törvényhely.

A másik kérdés, amit vizsgálat alá kellett vonni az állatkínzások számának stagnálása miatt, az a társadalmi helyzet. Mert bár a társadalom nagyon magas arányban támogatja az állatvédelmet és így az elkövetők megbüntetését, mégis ott marad az a társadalmi réteg, amely a nagyon szegény régiókat érinti. A kriminológiai kutatásom alapján megállapítható, hogy az állatkínzások száma ott a legmagasabb, ahol szegénység és munkanélküliség, továbbá jelentős iskolázatlanság van jelen. A munkám során én is azt tapasztaltam, hogy a városokban kevésbé jellemző az állatkínzás, mint a kisebb falvakban, településeken, ahol sokszor a „szokásjog” elve uralkodik. Hiába harsog ugyanis a médiából az, hogy hogyan kell helyesen tartani egy állatot, ha azt nem tartják be. A kutyák állandó jellegű kikötése még mindig nagy divat különféle eszközökkel, így elektromos kábelekkel, ruhaszártó kötéllel és bármely olyan háztartási eszközzel, mely ezt a célt szolgálja. Hozzáteszem, hogy az esetek nagy többségében azért szökik meg a kutya, mert máshol kell élelmet és vizet szereznie a túléléshez. E körben súlyos problémaként vetődik fel az ivartalanítások elmulasztása is, mellyel meg lehetne előzni a nemkívánt szaporulatokat is. Mind az egyébként kötelező oltások és chipelések, mind az ivartalanítások vonatkozásában az szokott lenni a válasz, hogy „*nincs rá pénz*”. Igen ám, de akkor miért vállalja valaki egy állat tartását, ha még a saját eltartására sincs pénze? Az nem lehet ugyanis opció, hogy egy állat ne kapja meg az alapvető létfenntartásához szükséges

élelmet vagy vizet. Bár egyre több ilyen eset kerül a hatóságok látószögébe, a hozzáállás nem sokban változott. Talán az lenne célravezető, ha településszinteken kötelező előadásokat és jogi felvilágosítást tartanának ezen rétegeknek, valamint az, ha ezen állattartók meg lennének bírságotva a helytelen tartás miatt. Ezekkel lehetne csak célt érni, mert más idáig nem hozott drasztikus változást. Fontosnak tartanám bevezetni a kötelező, általános iskolai állatvédelmi oktatást is a fentiek miatt.

Komoly problémák vannak a haszonállatok körében is. Egy ilyen jellegű bűncselekmény észlelése során megindul a büntetőeljárás, azonban az állatok sokszor továbbra is ugyanott maradnak, mert míg egy-egy kutyát vagy macskát az állatvédők el tudnak helyezni, addig a haszonállatok mindegyikének speciális feltételeket kell biztosítani, nem beszélve arról, hogy hatalmas helyet foglalnak el és gyakran több százan vannak. Így amennyiben nincsen olyan szervezet, amely a haszonállatokat fogadná, az állatok ugyanolyan tartási körülmények között maradnak, dacára annak, hogy a gazdájuk miattuk lett büntetőeljárás alá vonva. Erre is mindenképpen ki kellene találni valami elfogadható megoldást, például amerikai mintára állatvédelmi farmokat lehetne létrehozni.

Kutatásom során arra is kerestem a választ, hogy hogyan lehetne fejleszteni, jobbra tenni az állatvédelem büntetőjogi aspektusait. Mint azt korábban írtam, Magyarország rendelkezik az egyik legszigorúbb büntetési tétellel fenyegetett törvényi tényállással, így a tényállásban – véleményem szerint – nincsen hiba. Azon el lehetne természetesen vitatkozni, hogy büntetni kellene-e az állatkínzást sérülések szerinti besorolásban is, mint az embernél (például nyolc napon túl gyógyuló sérülés), de ilyen más államok sem alkalmaznak. Miben lehetne még azonban változtatni a külföldi államok mintájára?

Fontosnak tartanám büntetésként vagy mellékbüntetésként bevezetni az állattartástól való eltiltást, mint az a legtöbb, általam ismert, külföldi jogszabályban szerepel. A büntetés kiszabását kötelezővé tenném, miszerint aki bármely gerinces állat pusztulását okozza az állatkínzás elkövetésével, el kell tiltani az állattartástól. Fontosnak tartom kiemelni az állat pusztulását kitélt, mert a kötelező jelleget csak erre a magatartásra rendelném el, minden más esetben pedig jogalkalmazói mérlegeléshez kötném a büntetés kiszabását.

Érdekes lenne a külföldi minták alapján egy olyan joggyakorlatot is bevezetni, hogy a közérdekű munka büntetést állatmenhelyen vagy állatvédő szervezetenél kelljen elvégezni. Támogatandó e körben azon külföldi szabályozás is, miszerint a bírók kötelezhetik a vádlottakat

arra, hogy bizonyos összeget egyfajta speciális pénzbüntetés gyanánt szintén állatmenhelyeknek, állatvédőknek vagy fajtamentőknek fizessen meg.

Fontosnak tartanám végül azt, hogy Magyarország egy olyan nagy állami szervet hozzon létre, amely kifejezetten az állatvédelemről szól. Hogy miért? Mert az állatvédelem Magyarországon ma már egy olyan szintet ért el, amely megérdemli az önállósulást.

A kutatásom eredményeként a fenti konklúziókat tudtam tehát levonni és ezen végeredmény alapján tettem meg a kodifikációs javaslataimat. Disszertációm fő célja az volt, hogy az olyan ősi bűncselekmények, mint a lopás vagy az emberölés mellett legyen egy, az állatkínzás témájában is egységes szakirodalom, mely segítséget jelenthet mind a jogalkotók, mind a jogalkalmazók számára.

IV. A kutatás témakörében készült publikációk jegyzéke

FEDOR Zsuzsanna Réka: Az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásai – különös tekintettel az állatkínzás törvényi tényállására, Tehetség PONT: Értékek mentén rendet tartani, Pázmány Press, Budapest, 2015., 149-168.

FEDOR Zsuzsanna Réka: Állatok a vádlottak padján, Ars Boni c. jogi folyóirat, Budapest, 2022.01.24.

Az egyéb publikációk

FEDOR Zsuzsanna Réka: Az eutanázia büntetőjogi és orvosi jogi aspektusai, Ars Boni c. jogi folyóirat, Budapest, 2017.03.03.

BÉRCES Viktor – FEDOR Zsuzsanna Réka: A bíróság elé állítás alkalmazási feltételei, Ügyészségi Szemle, 2018/4. szám, 6-17.

FEDOR Zsuzsanna Réka: La sussidiarietà orizzontale in Europa: in caso dell'Ungheria, Labsus c. olasz jogi folyóirat, 2022.11.26.